

SAMRÅDSUNDERLAG – E45 Gång- och cykelväg Hallviken

Strömsund kommun, Jämtlands län

Vägplan, datum 2022-05-20

Trafikverket

Postadress: 831 34 Östersund

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: SAMRÅDSUNDERLAG – E45 Gång- och cykelväg Hallviken

Författare: AFRY

Dokumentdatum: 2022-05-20

Ärendenummer: TRV 2022/4483

Version: 1.0

Kontaktperson: Daniel Gideonsson, projektledare Trafikverket

Innehåll

Sammanfattning.	5
1. Inledning	6
1.1. Bakgrund	6
1.2. Beskrivning av projektet	7
1.3. Tidigare utredningar	8
1.4. Projektmål och ändamål	8
1.4.1. Lokala mål	8
1.4.2. Miljö kvalitetsmål	9
2. Avgränsningar	10
2.1. Utrednings- och influensområde	10
2.2. Tid	10
3. Förutsättningarna i utrednings- och influensområdet	11
3.1. Vägens funktion och standard	11
3.2. Trafik och användargrupper	11
3.3. Lokalsamhälle	11
3.3.1. Befolkning och bebyggelse	11
3.3.2. Näringsliv och sysselsättning	11
3.3.3. Viktiga målpunkter/samhällsfunktioner	11
3.4. Byggnadstekniska förutsättningar	12
3.4.1. Geotekniska förutsättningar	12
3.4.2. Avvattning	13
3.4.3. Belysning	14
3.4.4. Tekniska anläggningar och ledningar	14
3.5. Kommunala planer	15
3.6. Landskapet	15
3.7. Miljö, viktiga förutsättningar, aspekter och intressen	16
3.7.1. Boende och hälsa	16
3.7.2. Riksintresse	16
3.7.3. Kulturmiljö	16
3.7.4. Naturmiljö	18
3.7.5. Rödlistade arter och skyddade arter	18
3.7.6. Invasiva arter	19
3.7.7. Vilt och barriäreffekter	20

3.7.8.	Rekreation och friluftsliv	20
3.7.9.	Naturresurser	20
3.7.10.	Markföroreningar	20
4.	Projektets lokalisering, utformning, omfattning och utmärkande egenskaper	21
4.1.	De möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.	21
4.2.	Miljö kvalitetsmål	22
4.3.	Miljö kvalitetsnormer	22
4.4.	Miljö balkens hänsynsregler	23
5.	Åtgärder	23
5.1.	Landskapet	23
5.2.	Naturmiljö	23
5.3.	Kulturmiljö	23
5.4.	Markmiljö	24
5.5.	Avvattning	24
5.6.	Påverkan under byggtiden	24
6.	Bedömning av åtgärdens miljö påverkan	24
7.	Fortsatt arbete	25
7.1.	Planläggning	25
7.2.	Viktiga frågeställningar	25
8.	Källor	26

Sammanfattning.

I Jämtlands län är väg E45 relativt lågtrafikerad med en hög andel tung trafik. Vägen sträcker sig genom glesare bebyggelse utan att passera större tätorter. E45 är en del av funktionellt prioriterat vägnät FPV, för gods-transporter, långväga personresor och även för daglig pendling med bil eller kollektivtrafik.

Alternativa vägar saknas för trafiken inom orten Hallviken vilket medför problem främst för oskyddade trafikanter då väg E45 fungerar som genomfartsled såväl som lokalgata med gång- och cykeltrafik. Oskyddade trafikanter är hänvisade till ett smalt utrymme i vägrenen vilket är särskilt problematiskt vintertid.

Trafikverket upprättar en vägplan för en cirka 800 meter lång GCM-väg (väg för gående, cyklister och mopedister) längs med E45. Med start vid anslutning till Hallvikens tågstation och skjutbana (väg 793) till anslutning till enskild väg mot Östra Hallviken. GCM-vägen föreslås lokaliseras på östra sidan om väg E45 och ska, där så är möjligt, vara separerad med skiljeremsa. I projektet ingår även att lokalisera två stycken gång- och cykelpassager i plan

Naturmiljön påverkas marginellt vid nedtagande av alléträd och vid hantering och borttagande av invasiva arter påverkas naturmiljön positivt. Kulturmiljön anses inte påverkas av projektet.

Bedömningen görs att projektets påverkan på markmiljön kommer vara marginell. Det markområde som tas i anspråk ligger redan i nära anslutning till väg E45 och kommer fortsättningsvis utsättas för samma föroreningspåverkan från omgivningen som innan. Förutsatt att förorenade massor som påträffas tas om hand på rätt sätt samt att en eventuell spridning av förorening till grundvattnet undviks, kommer projektets påverkan på markmiljön troligen bli försumbar.

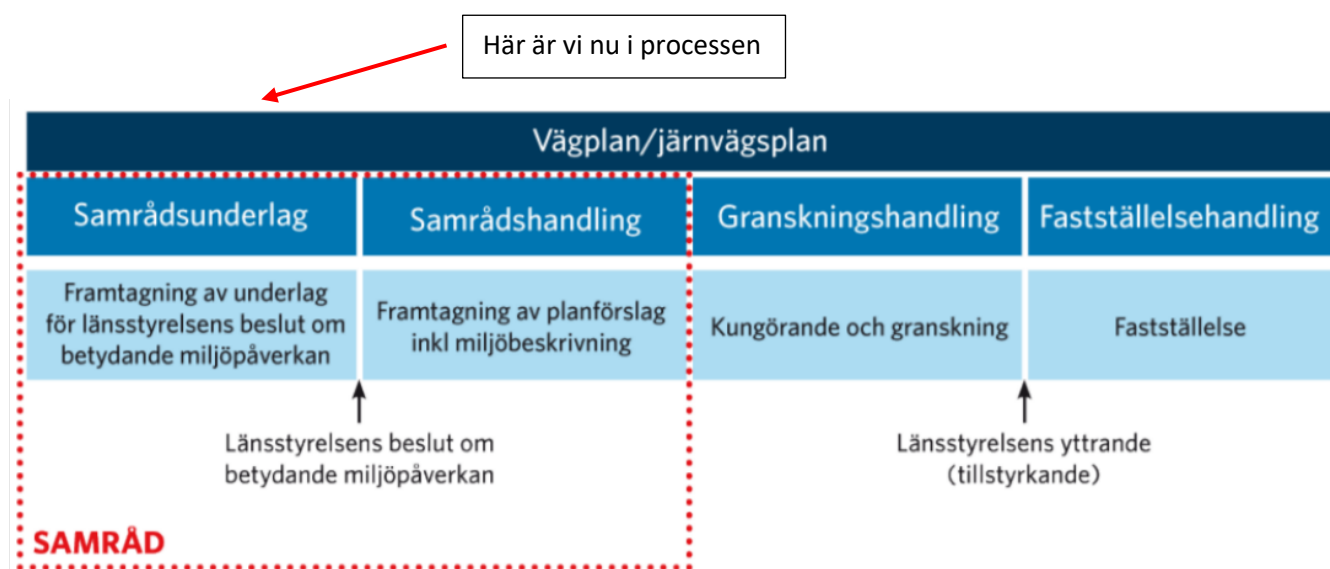
Trafikverket gör bedömningen att projektet ej kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

1. Inledning

Ett vägprojekt ska planeras enligt en särskild planläggningsprocess som styrs av lagar och som slutligen leder fram till en *vägplan*.

I början av planläggningen tar vi fram ett underlag som beskriver hur projektet kan påverka miljön. Underlaget ligger till grund för Länsstyrelsens beslut om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Innan länsstyrelsen prövar om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska enskilda som kan antas bli särskilt berörda få möjlighet att yttra sig.

Samråd är viktigt under hela planläggningen. Det innebär att Trafikverket utbyter information med och inhämtar synpunkter från bland annat andra myndigheter, organisationer, enskilda och allmänhet som berörs. Synpunkterna som kommer in under samråd sammanställs i en *samrådsredogörelse*.

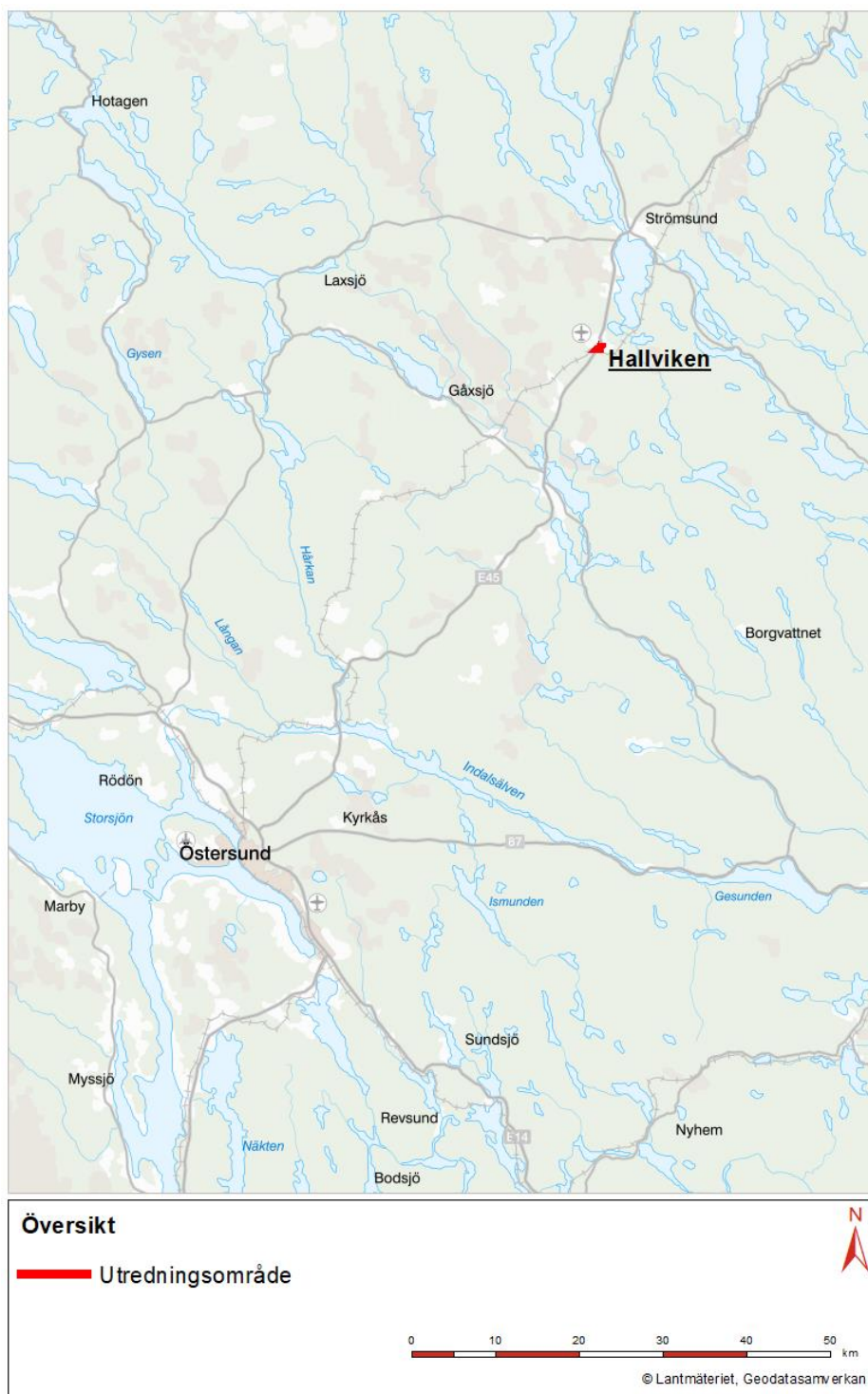

Figur 1-1 Figur över planläggningsprocessen.

1.1. Bakgrund

I Jämtlands län är väg E45 relativt lågtrafikerad med en hög andel tung trafik. Vägen sträcker sig genom glesare bebyggelse utan att passera större tätorter. E45 är en del av funktionellt prioriterat vägnät, FPV, för godstransporter, långväga personresor och även för daglig pendling med bil eller kollektivtrafik.

Alternativa vägar saknas för trafiken inom orten Hallviken vilket medför problem främst för oskyddade trafikanter då väg E45 fungerar som genomfartsled såväl som lokalgata med gång- och cykeltrafik. Oskyddade trafikanter är hänvisade till ett smalt utrymme i vägrenen vilket är särskilt problematiskt vintertid.

Figur 1.1-1 Orienteringskarta.

1.2. Beskrivning av projektet

Trafikverket upprättar en vägplan för en cirka 800 meter lång gång- och cykelväg längs med E45, med start vid anslutning till Hallvikens tågstation och skjutbana (väg 793) och slut vid anslutning till enskild väg mot Östra Hallviken. GCM-vägen (väg för gående, cyklister och mopedister) föreslås lokaliseras på östra sidan om väg E45 och ska, där så är möjligt, vara separerad med skiljeremsa. I projektet ingår även att lokalisera två stycken gång- och cykelpassager i plan.

1.3. Tidigare utredningar

En åtgärdsvalsstudie för Inlandsstråket Dalarna-Jämtland arbetades fram under 2016–2019.

En åtgärdsvalsstudie är en förberedande studie där Trafikverket försöker förstå trafiksituationen i sin helhet med de brister, problem eller behov som finns. Alla Trafikverkets formella planeringsprocesser ska föregås av åtgärdsvalsstudier. Arbetet följer fyrstegsprincipen som innebär att alla åtgärder analyseras i fyra steg där Trafikverket undersöker hur transportsystemet kan användas bättre innan man föreslår att bygga om och bygga nytt.

1.4. Projekt mål och ändamål

Projektets ändamål:

- Projektets syfte är att förbättra trafiksäkerheten och tillgängligheten för oskyddade trafikanter genom byn Hallviken.

Projektmålen för GCM-vägen (väg för gående, cyklister och mopedister) i Hallviken:

- Ökad trafiksäkerhet och tillgänglighet för oskyddade trafikanter genom byn Hallviken.
- Projektet ska göra det mer attraktivt att välja gång och cykel för korta dagliga transporter i Hallviken

1.4.1. Lokala mål

I Strömsund kommuns gällande översiktsplan från 2014 lyfts följande frågor fram som en del av kommunens vision för 2030:

- God och hållbar livsmiljö för människor och näringsliv
- Befolkningsutveckling
- Integration, mångfald och tillgänglighet
- Miljöarbete och miljömål

För att nå visionen har kommunen pekat ut ett antal aktiviteter. Bland annat:

- Att inom ramen för den kommunala kompetensen verka för en god lokal och regional infrastruktur.
- Genom att erbjuda bra kommunal service, goda kommunikationer, en bred arbetsmarknad, utveckling av besöksmål och verka för goda samhällstjänster i övrigt blir Strömsunds kommun ett ställe där man kan trivas och lyckas. Ett ställe som kvinnor och män vill flytta till, bo kvar på och besöka.

Strömsunds kommun arbetar för närvarande med en ny översiktsplan.

1.4.2. Miljökvalitetsmål

Det svenska miljömålssystemet består av ett generationsmål, sexton miljökvalitetsmål och tjugofyra etappmål. Det övergripande generationsmålet innebär att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Detta mål är ett inriktningsmål för hela miljöpolitiken, och är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Målet är att Sverige ska ha uppnått dessa mål till 2030. De sexton miljökvalitetsmålen anges i tabell 1.4–1 och de gröna bedöms som berörda av detta projekt.

Tabell 1.4–1 Miljökvalitetsmålen som berörs av projektet.

1. Begränsad klimatpåverkan	4. Grundvatten av god kvalitet
2. Frisk luft	10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
3. Bara naturlig försurning	11. Myllrande våtmarker
4. Giftfri miljö	12. Levande skogar
5. Skyddande ozonskikt	13. Ett rikt odlingslandskap
6. Säker strålmiljö	14. Storslagen fjällmiljö
7. Ingen övergödning	15. God bebyggd miljö
8. Levande sjöar och vattendrag	16. Ett rikt växt- och djurliv

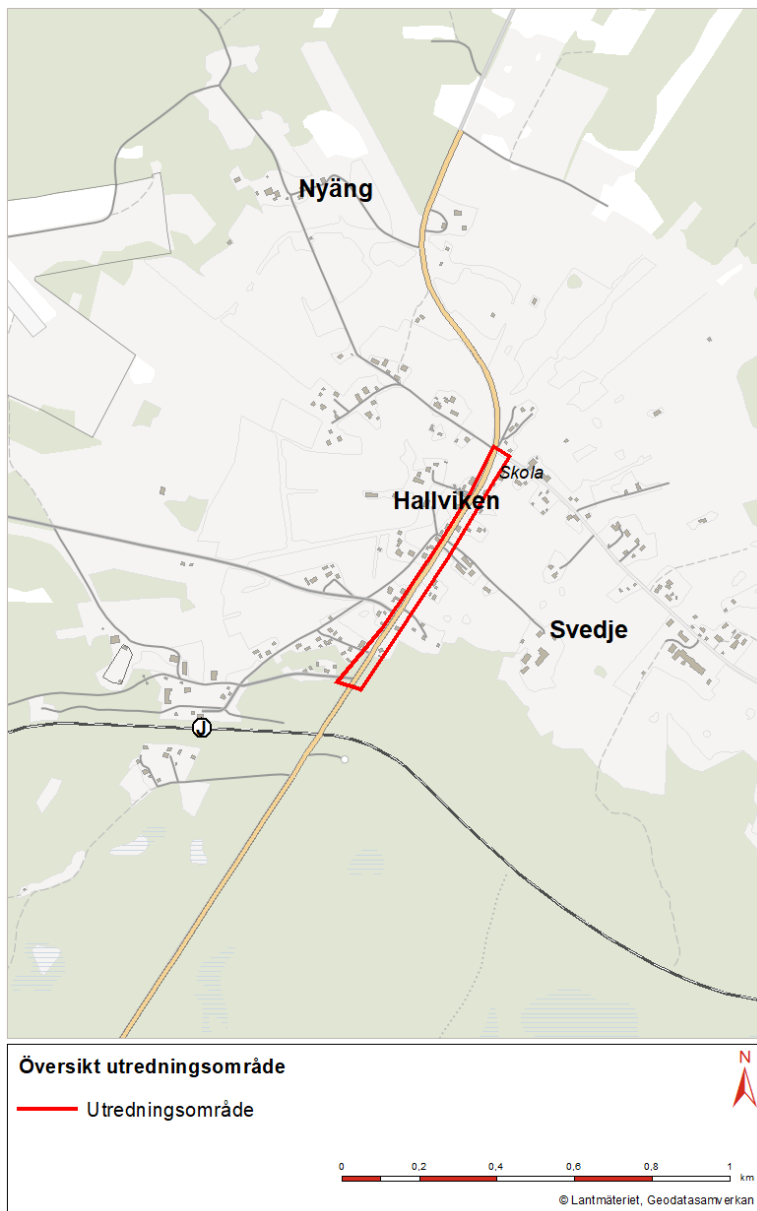
2. Avgränsningar

2.1. Utrednings- och influensområde

Utredningsområdet för vägplanen framgå av figur 2.1–1. Influensområdet är ofta större än vägplanens utredningsområde. Inom influensområdet kan de föreslagna åtgärderna ge en viss påverkan.

För följande aspekter är influensområdet större:

- Naturmiljö
- Rödlistade arter och skyddade arter

Figur 2.1–1 Översiktsskarta med utredningsområdet

2.2. Tid

Planerad byggstart är tidigast 2025 med planerad byggtid ett år.

3. Förutsättningarna i utrednings- och influensområdet

3.1. Vägens funktion och standard

E45 sträcker sig från Göteborg till Karesuando och ingår i det nationella stamvägnätet samt är riksintresse för kommunikation. E45 en viktig väg för arbetspendling, näringslivets transporter inom Norrlands inland, fritids-/turismpendling till fjällen. E45 är även utpekad som rekommenderad primär väg för farligt gods.

På aktuell sträcka är vägen ca 7 meter bred med vägren på 0,25 meter. Högsta tillåtna hastighet är 70 km/h de första 100 meterna av sträckan söderifrån för att på övrig sträcka vara 50/km/h.

Vägen har BK 1 (en bärighetsklass där fordon på upp till 64 ton får trafikera vägen).

3.2. Trafik och användargrupper

Väg E45 går rakt igenom byn Hallviken. Årsmedelsdygnstrafiken på aktuell sträcka är cirka 1 780 fordon per dygn, varav tung trafik motsvarar ca 20 %, mätår 2019. Det saknas gång- och cykelvägar och gående och cyklister samsas med fordonstrafiken. E45 fungerar som lokalgata och genomfartsled. Oskyddade trafikanter är hänvisade till ett smalt utrymme i vägrenen Länstrafiken Jämtland trafikerar Hallviken med busslinjerna 45 och 142. På aktuell sträcka finns det två busshållplatser på vardera sida om E45.

3.3. Lokalsamhälle

3.3.1. Befolkning och bebyggelse

GCM-vägen sträcker sig längs med E45 i Hallviken, en by som är belägen i Strömsunds kommun. Strömsunds kommun har ca 11 500 invånare. Vägen sträcker sig genom glesare bebyggelse utan att passera större tätorter. Markanvändning som är angivet i utredningsområdet är skogs- och jordbruk.

3.3.2. Näringsliv och sysselsättning

I Hallviken finns ett antal mindre företag. I Strömsunds kommun och angränsande kommuner finns flera företag i varierande branscher som är viktiga arbetsplatser för de som bor i Hallviken. I Strömsunds kommun finns främst branscher inom industri, turism och handel.

3.3.3. Viktiga målpunkter/samhällsfunktioner

Inne i Hallviken finns en hållplats för sommartrafik på Inlandsbanan. I anslutning till byn finns jaktskyttebana. Det saknas livsmedelsbutik på orten. Vid den planerade GCM-vägens slut vid enskilda vägen till Östra Hallviken finns en gammal skolbyggnad med pågående förskoleverksamhet.

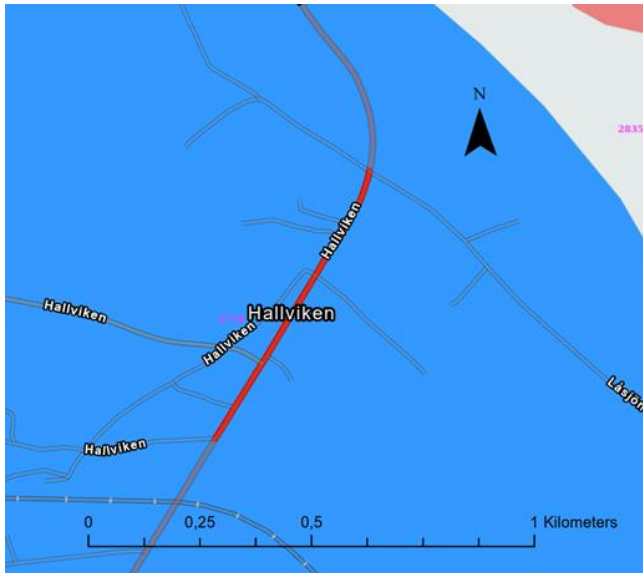
Strömsund som är centralort i kommunen är en viktig målpunkt med service, skolor och arbetsplatser. Även tätorten Hammerdal som ligger ca 27 km söder om Hallviken är viktig då det finns livsmedelsbutiker, restauranger och annan service där. Trots långa avstånd är ofta arbetspendling mellan närliggande kommuner omfattande.

Även Östersund som ligger ca 95 km söder om Hallviken är viktig för jobb och service.

3.4. Byggnadstekniska förutsättningar

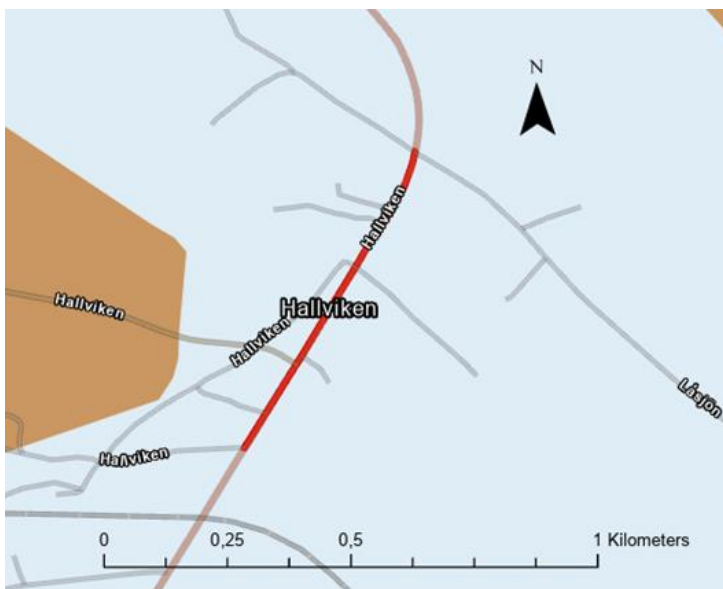
3.4.1. Geotekniska förutsättningar

Sveriges geologiska undersökningars (SGU) berggrundskarta visar på att sträckan bedöms bestå av den kaledoniska orogenen där en kalkstensberggrund täcker hela sträckan, kalkstenen är en sedimentär bergart, se figur 3.4-1.

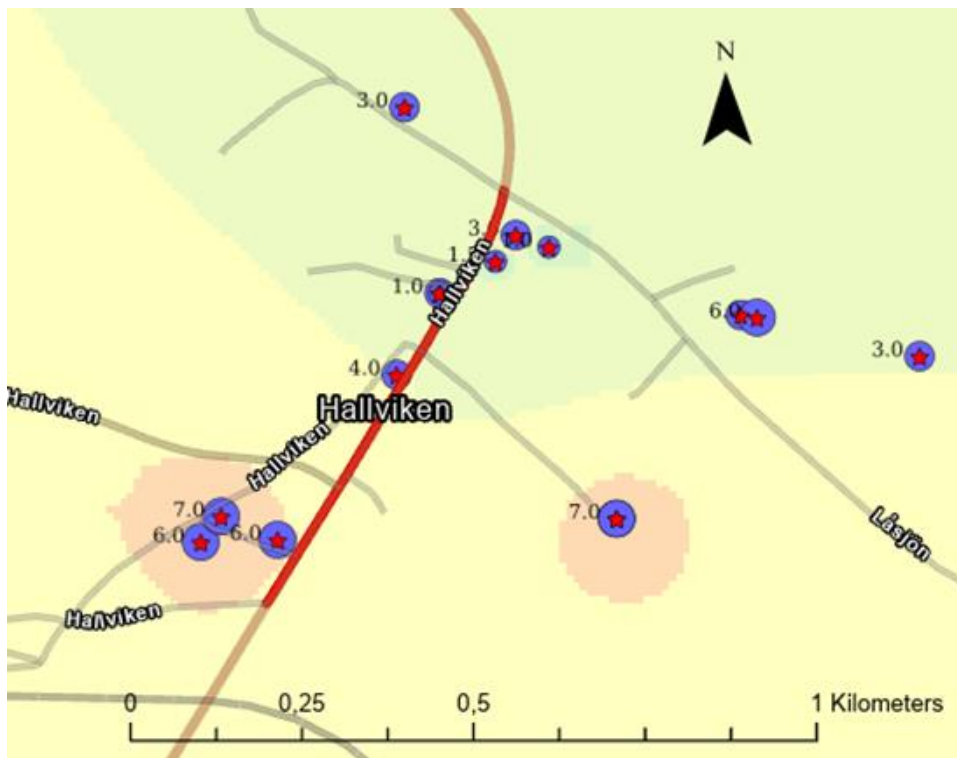
Figur 3.4-1 Berggrundskarta över området, blå färg indikerar kalksten. Vitgrå indikerar skiffer.

SGU:s jordartskarta visar på att hela sträckan går i moränmark, strax väster om E45 finns ett område av torv, se figur 3.4-2.

Figur 3.4-2 SGU:s Jordartskarta över Hallviken. Ljusblå färg indikerar morän och brun torv.

SGU:s jorddjupsmodell visar på ett jorddjup på ca 5-10 m vid södra delen av sträcka, ca 3-5 m i mitten och 1-3 m i norra delen. Jorddjupsobservationer ifrån brunnnsdataarkivet kan ses med avslut i berg och stämmer överens med jorddjupsmodellen, se figur 3.4-3.

Figur 3.4–3 Utdrag från SGU:s jorddjupsmodell med Jorddjupsobservationer från brunnnsdataarkivet. Röda färgen indikerar djup på 5-10 m, gul indikerar 3-5 m och det ljusgröna 1-3 m.

3.4.2. Avvattning

I dagsläget avvattnas vägen i Hallviken via öppna diken och trummor. Delar av ytvattnet fördröjs och infiltreras i vägdikena. Resterande ytvattnet leds till Hemflobäcken och Svedjebäcken och vidare till Hostsjön. Från Hostsjön leds vattnet vidare till Russfjärden och Ströms Vattudal.

Figur 3.4–4 Översiktskarta med omkringliggande sjöar och vattendrag.

Inom området för den nya GCM-vägen finns inga vattenskyddsobjekt, vattenskyddsområden eller grundvattenförekomster. Avvattningen från E45 leds dock till statusklassade vattenförekomster. Hostsjön, Hemflobäcken och Svedjebäcken är alla statusklassade som måttlig ekologisk status och den uppnår ej god kemisk status. Kvalitetskraven är god ekologisk status till 2033 och god kemisk status med undantag för kvicksilver, kvicksilverföreningar och bromerad difenyleter.

Topografiskt ligger Hallviken på en höjd vilket medför att det mellan förskolan och väg 793 är relativt platt, med en liten höjdpunkt strax söder om förskolan. Norr om förskolan lutar det kraftigt norrut.

3.4.3. Belysning

Utmed E45 i Hallviken har Trafikverket belysning inom hela utredningsområdet. Strömsunds kommun har belysning norr om området samt vid angränsande lokalgator.

3.4.4. Tekniska anläggningar och ledningar

Längs med E45 finns ledningar samt kablar utmed delar av sträckan. De identifierade ledningarna är eldistributionsledningar, tele, opto, belysning samt VA-ledningar (spillvatten- och vattenledningar). Ledningar och kablar korsar befintlig väg på ett flertal ställen.

3.5. Kommunala planer

Översiktsplan

Strömsunds kommun översiktsplan antogs av kommunfullmäktige den 11 juni 2014. I översiktsplanen står det att Trafikverket identifierat strategiska markbehov för gång- och cykelvägar på en 3 km lång sträcka vid E45 Hammerdal. Strömsunds kommun arbetar för närvarande med en ny översiktsplan.

Detaljplaner

I Hallviken finns det ingen detaljplan som berörs av projektet.

3.6. Landskapet

På aktuell sträcka är E45 i stort sett rak och flack men längst i norra delen av sträckan svänger vägen något åt väster. Området runt den aktuella sträckan är omväxlande och varierat men mestadels öppet. Det omgivande landskapets utmärkande karaktärsområden är skogslandskap, odlingslandskap och bebyggelse.

Öppenheten leder till att siktlinjer skapas från vägen, med höjder och barrskog i fonden. Längst i norr där vägen svänger av västerut finns en vacker utblick mot Hostsjön.

Skogslandskap

I södra delen av sträckan består landskapet av skog bestående av blandskog av gran, tall och inslag av lövträd främst björk och asp.

Odlingslandskap

Längs resten av sträckan är landskapet mer öppet och består främst av småskaligt odlingslandskap blandat med gles bebyggelse och trädgårdar. Åkrarna består av både betes- och jordbruksmark. Öppenheten bidrar till att siktlinjer skapas med höjder och barrskog i fonden. Mellan vägen och jordbruksmarken består vägkanterna av äng eller klippt gräs.

Bebyggelse

Bebyggelsen längs sträckan består av enstaka, utspridda villor och gårdar i trä med stora tomter. Här finns stora gräsmattor och många uppvuxna träd, främst björk och gran och större solitärbuskar av hägg och sälg. Längst i norr finns en före detta skola byggd på 1880-talet som nu används som förskola.

3.7. Miljö, viktiga förutsättningar, aspekter och intressen

3.7.1. Boende och hälsa

I närområdet finns gott om friluftaktiviteter för boende och turister, i form av fina fiskevatten, vandringsleder, hjortronmyrar och orkidélandskap och på vintern skoterleder och skidanläggning.

Boende nära trafikerade vägar kan störas och få sin hälsa påverkad på flera sätt. Det kan röra sig om vägtrafikbuller, luftföroreningar och barriärpåverkan. Längs den aktuella sträckan rör det sig främst om barriärpåverkan. Eftersom det inte finns någon gång- och cykelväg och inte tillräckligt utrymme för oskyddade trafikanter undviker man att färdas till fots eller cykel. Vägen kan också vara svår att korsa eftersom det inte finns några ordnade passager över vägen.

I och runt Hallviken finns inga stora ordnade turistmagneter men landskapet är rikt på utflyktsmål vad gäller badplatser, fiskevatten, skoterleder, hjortronmyrar och andra fina naturmiljöer med vandringsmöjligheter.

3.7.2. Riksintresse

Kommunikationer, MB 3 kap 8 §

E45 utgörs riksintresse för kommunikationer enligt miljöbalkens 3 kapitel 8 §.

3.7.3. Kulturmiljö

Hallviken är en tätort med omnämnande redan i medeltida jordeböcker. Småorten är belägen i ett rikt kulturlandskap. Det omgärdande mosaiklandskapet präglas av odlingsmark, dalar och skogsmarker i närhet till Hostsjön. Den planerade GCM-vägen längs väg E45 går genom ett glesbebyggt område i landsbygdsmiljö. Bebyggelsen bär spår från 1900-talets bebyggelseexpansion i kombination med äldre gårdar. Inom utredningsområdet finns inga fornlämningar registrerade i kulturmiljöregistret. Området omfattas inte av något riksintresse för kulturmiljövården och inga byggnadsminnen berörs av projektet.

Området runt Hallviken karaktäriseras till stor del av fångstkulturer som fortlevt parallellt med jordbruket långt in i historisk tid. Exempel på fångstkulturen kan beskådas vid några av Jämtlands läns hällristningslokaler daterade till stenålder, parallellt med områdets många fångstgropar vilka är länets vanligast förekommande fornlämningstyper. Det är först under äldre järnålder som en bondekultur uppkommer med större gårdar samt boskap. Under hela järnåldern utvecklas dock bondekulturen parallellt med en kvarvarande jakt- och fångstnäring.

Den planerade GCM-vägen föreslås att anläggas på östra sidan av E45. Förslaget är positivt för kulturmiljön, för att minimera intrång i kulturhistorisk bebyggelse. Längs den östra sidan av vägen har följande kulturhistoriska objekt identifierats, se tabell 3.7–1.

Tabell 3.7–1 Tabell över identifierade kulturmiljöer längs planerad vägsträckning.

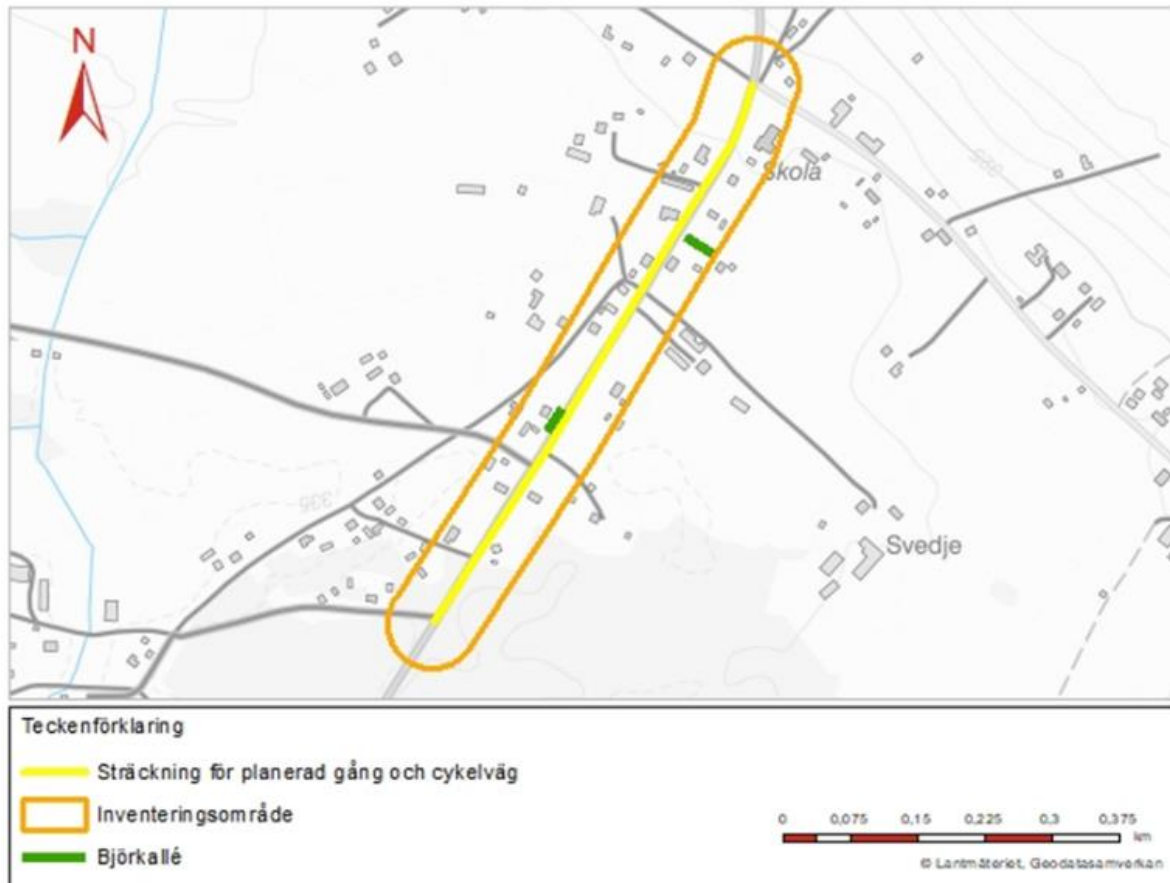
Objekt	Typ	Beskrivning	Värdering
Hallviken 505	Bebyggelse	Skolbyggnad, uppförd på 1880-talet. Hög historisk läsbarhet, autentiska uttryck i representativ miljö. Fortfarande i drift som förskoleverksamhet.	Högt värde
Hallviken 525	Bebyggelse	Verksamhetslokal med funktionalistiska uttryck. Till synes övergiven. Central placering vid väggkant. Representativt exempel för verksamhetslokal på landsbygd under 1900-talets mitt.	Måttligt värde
Hallviken 695	bebyggelse	Bostadshus uppfört under tidigt 1900-tal. Saknar större sammanhang. Fönster utbytta.	Lågt värde
Hallviken södra	Bebyggelse	Äldre ekonomibygnad vid bussficka, hållplats Hallviken södra. Funktion som garage. Utan större sammanhang.	Lågt värde
-	Trädalléer	Alléer av björk vid avfarter för enskilda vägar upp mot gårdsbebyggelse. Bidragande till uppfattningen av kulturlandskapet.	Måttligt värde

Figur 3.7–1 Bild på Hallvikens skola.

3.7.4. Naturmiljö

Naturmiljön består i huvudsak av skog, jordbruk, vägslänter och privata trädgårdar. Stora uppvuxna träd, dungar och större buskar finns på flera ställen som bidrar till den biologiska mångfalden. Längs sträckan finns två objekt som omfattas av det generella biotopskyddet, dessa är alléer. Alléträd definieras som följande: lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd.

Figur 3.7–2 Karta över lokalisering av alléer.

Inga vattendrag eller sjöar med strandskydd berörs av arbetet.

Några övriga områden som omfattas av generella biotopskyddet har inte påträffats inom projektets utredningsområde.

3.7.5. Rödlistade arter och skyddade arter

Ett artutdrag från SLU Artdatabanken genomfördes i februari 2022. Artutdraget omfattade fynd av rödlistade arter, Natura 2000 arter (arter i fågeldirektivets bilaga 1 och habitatdirektivets bilaga 2,4,5), fridlysta arter (exklusive fåglar) och skyddsklassade arter samt samtliga fågelfynd med häckningskriterium. Dessa presenteras i tabell 3.7–2. Inga fåglar anses påverkas av den planerade GCM-vägen då arbetsområdet ej påverkar häckningsområden.

Tabell 3.7–2. Dokumenterade fåglar med häckningskriterium.

Artnamn	Artgrupp	Rödlistan
Björktrast	Fåglar	NT
Blå Kärrhök	Fåglar	NT
Brushane	Fåglar	VU
Buskskvätta	Fåglar	NT
Duvhök	Fåglar	NT
Fiskmås	Fåglar	NT
Fjällvråk	Fåglar	NT
Gråkråka	Fåglar	NT
Gråtrut	Fåglar	VU
Grönfink	Fåglar	EN
Grönsångare	Fåglar	NT
Gulsparv	Fåglar	NT
Havsörn	Fåglar	NT
Hornuggla	Fåglar	NT
Järpe	Fåglar	LC
Kornknarr	Fåglar	NT
Kråka	Fåglar	NT
Kungsörn	Fåglar	NT
Lappuggla	Fåglar	VU
Rosenfink	Fåglar	NT
Rödvingetrast	Fåglar	NT
Skrattmås	Fågkar	NT
Spillkråka	Fåglar	NT
Stare	Fåglar	VU
Storspov	Fåglar	EN
Svartvit flugsnappare	Fåglar	NT
Talltita	Fåglar	NT
Tofsvipa	Fåglar	VU
Tornseglare	Fåglar	EN
Vaktel	Fåglar	NT

3.7.6. Invasiva arter

Ett artutdrag från SLU Artdatabanken genomfördes i februari 2022. Artutdraget omfattade fynd av invasiva arter. Dessa presenteras i tabell 3.7–3.

Tabell 3.7–3. Dokumenterade invasiva arter

Artnamn	Artgrupp
Jätteloka	Flockblommiga
Tromsöloka	Flockblommiga

3.7.7. Vilt och barriäreffekter

E45 i sig utgör en barriär för vilt och människor. Barriäreffekten anses ej vara hög då inga viltstängsel, vägräcken eller mitträcken finns längs sträckan. Det finns inga ordnade passager över E45 längs sträckan.

3.7.8. Rekreation och friluftsliv

I och runt Hallviken finns inga stora ordnade turistmagneter men landskapet är rikt på utflyktsmål vad gäller badplatser, fiskevatten, skoterleder, hjortronmyrar och andra fina naturmiljöer med vandringsmöjligheter.

3.7.9. Naturresurser

Åtgärdsområdet befinner sig enligt (VISS, 2022) ej inom något skyddat område enligt Vattenförvaltningsförordningen eller Miljöbalken. Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad Natur” (Naturvårdsverket, 2022) befinner sig inte aktuell vägsträcka inom eller i närheten till något skyddat område.

Området berörs inte vad någon grundvattenförekomst.

Det finns ett antal energibrunnar inom och i närheten av utredningsområdet (SGU Brunnsakriv). Brunnar kommer inventeras längre fram i anslutning till byggstart.

3.7.10. Markföroreningar

Längs aktuell vägsträcka finns en verksamhet registrerad i EBH-portalen (2022) som ett potentiellt förorenat område. Verksamheten i fråga är en nedlagd drivmedelshandtering. Därutöver har ytterligare en verksamhet som potentiellt kan orsaka markföroreningar identifierats i form av en lageryta där oljefat, gamla bilar, metallskrot samt en cistern för närvarande lagras.

Eftersom den vägsträcka som idag utgör E45 i detta område anlades innan år 1973 finns risken att tjärasfalt, innehållande stenkolstjära (PAH), förekommer. Via transporter och slitage av vägbanan kan transport av damm och partiklar innehållande PAH till närliggande vägdike ske, vilket kan orsaka föroreningar i vägdiken. Ibland används betong som fyllnadsmaterial i vägbanor. Äldre betong kan innehålla halter av Cr (VI), vilket också kan ge upphov till förorening.

Längs aktuell vägsträcka har ett fåtal trafikolyckor skett. Inget läckage av olja, diesel, bensin eller andra potentiellt förorenade vätskor finns dokumenterat i samband med olyckorna.

I tabell 3.7–4 redovisas en sammanfattning av olika verksamheter och vägmaterial och vilka potentiella föroreningar som bedöms kunna påträffas i anslutning till dessa.

Tabell 3.7–4. Sammanställning av vilka föroreningar som bedöms kunna påträffas i anslutning till olika typer av industrier och områden samt ursprunget till dessa föroreningar.

Typ av industri/område	Potentiella föroreningar	Ursprung av potentiella föroreningar
Vägbeläggning, närliggande vägdikesmassor	PAH	Tjärasfalt
Fyllnadsmaterial till väg	Cr (VI)	Äldre betong
Fyllnadsmaterial till väg	Metaller, PAH	Generellt i fyllnadsmaterial
Drivmedelsanläggning	Alifater, aromater, PAH, BTEX, MTBE	Drivmedel
Lagerplats	Alifater, aromater, PAH, metaller	Drivmedel, oljor, metallskrot

4. Projektets lokalisering, utformning, omfattning och utmärkande egenskaper

En 2,5 meter bred och cirka 800 meter långt GCM-vägen planeras längs E45 från väg 793 till den enskilda vägen vid den gamla skolbyggnaden där det i dagsläget bedrivs förskoleverksamhet. GCM-vägen förslås anläggas på östra sidan av E45 och vara friliggande för att hantera avvattningen och snön mellan väganläggningarna. Vid trånga passager förbi bebyggelse och andra viktiga värden kommer GCM-vägen att separeras med kantsten mot E45.

Längs den aktuella sträckan finns det i dagsläget två stycken befintliga hållplatser, två stycken busshållplatser på vardera sida om E45. GCM-vägen kommer att anpassas mot busshållplatserna och två stycken passager i plan planeras över E45 och kommer att anläggas i anslutning till de befintliga hållplatserna. In- och utfarten till förskolan ska utredas vidare i projektet om dessa kan stängas och ersättas med en ny anslutning från den enskilda vägen det för att höja trafiksäkerheten på E45.

Om GCM-vägen ska belysas eller inte utreds vidare till samrådshandlingsskede.

4.1. De möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

Den nya GCM-vägen gör det möjligt för fler människor att uppleva landskapet på ett tryggt, säkert och miljömedvetet sätt. Tillgängligheten till omkringliggande rekreationsområden och övriga målpunkter ökar för fotgängare och cyklister, vilket har en positiv inverkan på hälsan och en tryggare boendemiljö.

Projektet bedöms inte leda till någon ökning av vägtrafikbuller och därmed ger ingen påverkan vad gäller ökade bullernivåer. Projektet har bedömts som icke väsentlig ombyggnad och vägtrafikbuller hanteras genom Trafikverkets nationella projekt. Skyddsåtgärder för att minska buller under byggnation arbetas fram i nästa skede.

Projektet bedöms inte påverka Hostsjön, Hemflobäcken eller Svedjebäcken negativt. Bäckarna har måttlig status med huvudsakliga orsaken till morfologi och konnektivitet, då projektet inte kommer medföra åtgärder i vattendragen medför det ingen ytterligare påverkan. Hostsjön har klassad måttlig status på grund av morfologiska och hydrologiska orsaker. Projektet innebär inga planerade åtgärder längs med vägen eller för vattenförekomsten som bedöms kunna leda till några negativa konsekvenser.

Befintliga större träd och alléer som finns tätt intill vägen riskerar att påverkas, vilket förutom förlust av ekologiska värden även kan påverka upplevelsevärdena eftersom de skapar karaktär, ger variation samt skydd för gående och cyklister. Vidare utredning krävs för att fastställa om alléerna påverkas eller inte av projektet. I kommande projektering kommer detta beaktas och om alléerna bedöms påverkas utarbetas skyddsåtgärder samt att samråd genomförs med Länsstyrelsen.

Eftersom trädgårdar ligger dikt an mot vägen längs en del av sträckan kan intrång i de boendes närmiljö bli nödvändiga. Detta påverkar framför allt de boende, men även de som färdas längs vägen eftersom trädgårdar skapar trivsamma känslor och positiva upplevelsevärden. Trädgårdar har också stora biologiska och ekologiska värden.

4.2. Miljökvalitetsmål

Den samlade bedömningen är att de planerade åtgärderna inte medför någon försämring av måluppfyllelsen för de berörda miljökvalitetsmålen.

Begränsad klimatpåverkan påverkas positivt i och med anläggandet av en GCM-väg vilket kan leda till att fler närboende blir motiverade till att ta cykel i stället för bil.

Frisk luft påverkas positivt i och med att anläggandet av gång- och cykelvägen kan leda till minskad biltrafik genom Hallviken med minskade utsläpp som följd.

Giftfri Miljö berör bland annat risk för spridning av miljöfarliga ämnen till vår boendemiljö och är ett hot mot biologisk mångfald. Genom att vidta skyddsåtgärder där det krävs ska spridning av miljöfarliga ämnen förhindras.

Levande sjöar och vattendrag bedöms inte påverkas negativt. Dagvattnet från den planerade anläggningen ska utredas vidare och förutsättningen är att dagvattnet ska omhändertas så att föroreningar till recipient minimeras.

God bebyggd miljö bedöms inte påverkas negativt. Förslag på åtgärderna förbättrar situationen för oskyddade trafikanter i Hallviken.

4.3. Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel gällande kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt och regleras i miljöbalkens femte kapitel. De används för att förebygga eller åtgärda miljöproblem genom att fastlägga en högsta förorenings- eller störningsnivå som människor eller miljön kan belastas med. Om denna överskrids ska ett åtgärdsprogram tas fram för att kunna klara normen.

I dagsläget finns fastställda miljökvalitetsnormer för luftkvalitet, vattenkvalitet, fisk- och musselvatten och omgivningsbuller.

Luftkvalitet

Luftkvalitetsförordningen (2001:477) reglerar kvaliteten för utomhusluft för ett antal luftföroreningar. Det är kommunerna som ansvarar för att kontrollera att miljökvalitetsnormerna följs, samt att upprätta åtgärdsprogram då de överskrids.

Denna miljökvalitetsnorm bedöms inte beröras då projektet inte medför någon ökning av vägtrafik. Projektet syftar till att öka trafiksäkerheten och tillgängligheten för oskyddade trafikanter genom att bygga en gång- och cykelväg, vilket även bidrar till möjligheten att välja andra transportmedel än bil vilket är positivt för luftkvalitén.

Yt- och grundvatten

Miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten, det så kallade vattendirektivet, fastslår ett antal kvalitetskrav vad gäller kemisk och ekologisk status för ytvatten samt kemisk och kvantitativ status för grundvatten. Kvalitetskraven anger att vattenförekomsternas status inte får försämrats.

Projektet bedöms inte påverka några yt- eller grundvattenförekomster inom utrednings- eller influensområdet.

Fisk- och musselvatten

Förordning (2001:1554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten avser kvaliteten på utpekade fisk- och musselvatten.

Projektet bedöms inte påverka några fisk- eller musselvatten inom utrednings- eller influensområdet.

Omgivningsbuller

Enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller ska kommuner med en befolkning på över 100 000 invånare samt Trafikverket vart femte år genomföra en bullerkartläggning och därefter ta fram och fastställa åtgärdsprogram för att minska bullerstörningarna.

För att en bullerkartläggning ska behöva göras krävs en trafikmängd på över tre miljoner fordon per år, vilket innebär att denna vägplan inte omfattas av denna miljö kvalitetsnorm.

4.4. Miljöbalkens hänsynsregler

Alla som bedriver en verksamhet eller en åtgärd som omfattas av miljöbalkens bestämmelser är skyldiga att följa de allmänna hänsynsreglerna vilka återfinns i miljöbalkens andra kapitel. Syftet med reglerna är att förebygga negativa effekter och att miljöhänsynen ska öka.

De krav som ställs i de allmänna hänsynsreglerna bedöms uppfyllas i projektet genom de utredningar och anpassningar som görs under hela projektets gång. Trafikverket har genom sin planeringsprocess, användandet av fyrstegsprincipen, integrerat miljöarbetet samt samrådsförfarande beaktat de allmänna hänsynsreglerna (bevisbörderegeln, kunskapskravet, försiktighetsprincipen, hushållnings- och kretsloppsprincipen, produktvalsprincipen och rimlighetsavvägningen). Genom Trafikverkets kompetens inom området samt krav på kompetens vid upphandling av konsulttjänster och entreprenad bedöms kunskapskravet uppfyllas.

5. Åtgärder

5.1. Landskapet

Utblickar över det öppna landskapet bör tas tillvara som ett sätt att förhöja upplevelsen för gång- eller cykeltrafikanter och utrustning eller vegetation bör placeras så att inga viktiga siktlinjer förstörs.

Om större träd behöver tas ned bör plantering av ny vegetation ske som kompensation.

5.2. Naturmiljö

I det fortsatta arbetet med vägplanen kommer alléerna, som är skyddade enligt 7 kap miljöbalken, fortsätta att beaktas för att så långt som möjligt minimera intrång påverkan på dessa. Fortsatt utredning krävs för att fastställa om alléerna blir påverkade eller inte. Om projektet i senare skede bedöms leda till intrång kommer det hanteras i vägplanen och genom samråd med länsstyrelsen.

Massor innehållandes invasiva arter ska betraktas som förorenade massor och hanteras därefter.

5.3. Kulturmiljö

Den planerade GCM-vägen föreslås anläggas på östra sidan av E45. Förslaget är positivt för kulturmiljön, för att minimera intrång i kulturhistorisk bebyggelse.

Kulturmiljöerna längs utredningsområdet uppmärksammas för att framtida projektering och entreprenad ska kunna visa hänsyn gentemot objekten. Kulturmiljöobjekten värderas från *högt kulturhistoriskt värde* till *långt kulturhistoriskt värde*, vilket potentiellt sett kan medföra en stor negativ konsekvens för kulturmiljön om effekterna av planerat projekt inte vidtar skyddsåtgärder.

Detta gäller direkta skador på fasad eller liknande som skulle kunna uppstå, men likväl tillfälliga förändringar av upplevelsevärde genom exempelvis schaktmassor som stör siktlinjer.

Objekten är belägna så pass nära E45, att det inte kan uteslutas att byggskedet påverkar fastigheterna och dess direkta närområde. Om skyddsåtgärder vidtas kan i stället en *neutral konsekvens* uppnås. Efter anläggandet av GCM-vägen förväntas inga, det vill säga *neutrala konsekvenser* för kulturmiljön.

För att eftersträva en neutral konsekvens rekommenderas skyddsåtgärder vid schakt- och anläggningsarbeten på sträckningen förbi utpekade objekt. Skyddsåtgärder bör bestå i kännedom hos entreprenaden om skyddsvärd byggnad enligt PBL 7 kap. 13-14 §. Vid behov rekommenderas skyddsstängsel.

5.4. Markmiljö

I samband med anläggandet av den planerade GCM-vägen finns det risk för spridning av markföroreningar om skyddsåtgärder inte vidtas. Föroreningarna kan härröra från idag kända föroreningskällor men också tjärasfalt i befintlig anläggning. I kommande utredningar kommer markmiljöprovtagning att genomföras och resultatet kommer beaktas i det fortsatta arbetet.

Vid masshantering ska beredskap finnas för att omhänderta potentiellt förorenade massor. Vidare kan skyddsåtgärder för att minimera negativ påverkan på skyddsvärd natur behöva vidtas. Skyddsåtgärder i samband med hantering av invasiva arter eller för att förhindra spridning av invasiva arter kan bli aktuella vid hantering av massor. Behov och omfattning av skyddsåtgärder kommer utredas vidare i kommande skeden.

5.5. Avvattning

Klimatförändringar kan komma att medföra kraftig och långvariga regnperioder. För att förhindra översvämningar kommer enligt rekommendation från Trafikverket en klimatkoefficient på 1.3 att användas vid beräkningar av förväntade dagvattenflöden för att kunna ta höjd för förändrade vattennivåer vid utformning av anläggningen.

5.6. Påverkan under byggtiden

Under byggtiden kan olägenheter och miljöpåverkan förekomma. Dessa störningar gäller främst buller, vibrationer och damning. I den fortsatta planeringen utreds och föreslås lämpliga skydds- och försiktighetsåtgärder.

6. Bedömning av åtgärdens miljöpåverkan

Trafikverket gör bedömningen att projektet ej kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Naturmiljön kan eventuell påverkas av projektet, främst avseende alléträd. För att fastställa om och i vilken utsträckning projektet påverkar detta krävs vidare utredning. Om avverkning blir aktuellt kan den negativa påverkan mildras genom återplantering. Vid hantering och borttagande av invasiva arter påverkas naturmiljön positivt. Kulturmiljön anses inte påverkas av projektet. Bedömningen görs att projektets påverkan på markmiljön kommer vara marginell. Det markområde som tas i anspråk ligger redan i nära anslutning till väg E45 och kommer fortsättningsvis utsättas för samma föroreningspåverkan från omgivningen som innan. Förutsatt att förorenade massor som påträffas tas

om hand på rätt sätt samt att en eventuell spridning av förorening till grundvattnet undviks, bedöms projektets påverkan på markmiljön bli försumbar.

7. Fortsatt arbete

7.1. Planläggning

Detta dokument utgör underlag för länsstyrelsens beslut om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet ger förutsättningarna för hur den fortsatta planeringen av projektet kommer drivas vidare av Trafikverket.

För åtgärder som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska projektet upprätta en miljökonsekvensbeskrivning som sedan ska godkännas av länsstyrelsen. Om projektet inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan inarbetas en miljöbeskrivning i planbeskrivningen som kommer att upprättas i senare skede.

Samråd kommer att hållas med berörda i den utsträckning som är nödvändig för projektet. Samrådskretsen består av berörd kommun, länsstyrelse, kollektivtrafikmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Om Länsstyrelsen beslutar att projektet kan antas ge en betydande miljöpåverkan, utökas samrådskretsen med övriga berörda statliga myndigheter och organisationer samt den allmänhet som berörs.

Samråd som genomförs i samband med vägplanens upprättande kommer beskrivas i projektets samrådsredogörelse.

Samtliga vägplaner genomgår fastställelseprövning enligt väglagen. Fastställelsebeslut kan överklagas till regeringen.

7.2. Viktiga frågeställningar

Viktiga frågeställningar att bevaka i fortsatt planläggning:

- Hänsyn bör tas till björkalléerna, andra uppvuxna större träd samt befintliga trädgårdar
- Siktlinjer ut i landskapet ska behållas.

8. Källor

Jordbruksverket, 2003. Indikatorarter – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker, Rapport 2003:1.

Jordbruksverket, 2005. Rapport 2005:1, Ängs- och betesmarksinventeringen 2002–2004.

Länsstyrelsen geoportal (2022). <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399>

Naturvårdsverket, 2012. Biotopskyddsområden. Vägledning om tillämpningen av 7 kapitlet 11 § miljöbalken.

Naturvårdsverket (2022). Kartverktyg - Skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Salomon L, 2017. Fältflora över signalarter i skog. Lavar – mossor – kärlväxter. Books on Demand, Stockholm

SLU Artdatabanken, 2022. Utdrag av samtliga arter (inkl. skyddsklassade).

SLU Artdatabanken Artfakta. Besökt 2022 <http://artfakta.artdatabanken.se>

Svensk Standard 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. 2014-05-26.

Sveriges geologiska undersökning, SGU (2022), <https://apps.sgu.se/kartvisare/>

Strömsund Kommun (2022) *Upptäck Strömsund* www.stromsund.se

Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. 2014-06-25.

VISS (Vatteninformationssystem Sverige) (2022). Vattenkartan.

<https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399>

Övrigt underlagsmaterial och PM framtagna inom projektet

PM Gestaltungsavsikter

Underlagskalkyl

Rapport avvattningstekniska förutsättningar

PM Förstudie Naturvärdesinventering

Kulturarvsanalys

PM Markmiljöinventering

TRAFIKVERKET

Trafikverket, 831 34 Östersund. Besöksadress: Kyrkgatan 43 B.
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 020-600 650

www.trafikverket.se